

Қазақстан Республикасы
Оқу-ағарту министрінің
2022 жылғы 27 тамыздағы
№ 175 бұйрығына
қосымша

**Инклюзивті білім беру жағдайында қызмет ететін педагогтарға арналған
«Инклюзивті білім берудегі аксиологиялық тәсіл негіздері»
(80 сағ)**

Бағдарлама авторлары:

Кемешова Аккумис
Мендигалиевна- п.ғ.м., «Арнайы
педагогика» кафедрасының аға
оқытушысы, БҰҰ ЮНИСЕФ
"Инклюзивті аралас форматта
онлайн педагогика дағдыларын
дамыту" жобасының қатысушы-
тренері

Алматы, 2023

**Инклюзивті білім беру жағдайында қызмет ететін педагогтарға арналған
«Инклюзивті білім берудегі аксиологиялық тәсіл негіздері»
тақырыбындағы біліктілікті арттыру курстарының
білім беру бағдарламасы (80 сағ)**

1. Жалпы ережелер

1. Инклюзивті білім беру жағдайында қызмет ететін педагогтарға арналған «Инклюзивті білім берудегі аксиологиялық тәсіл негіздері» білім беру бағдарламасы (бұдан әрі - Бағдарлама) инклюзивті білім беруді іске асыратын білім беру ұйымдарының педагогтарын оқытуды реттейді.

2. Бағдарлама инклюзивті білім беруді іске асыратын мұғалімдердің кәсіби құзыреттілігін дамытуға, оқушылардың ерекше назарын талап ететін аралас (қалыпты және ЕБҚ бар балаларды бірлесіп оқыту) кезінде де, жеке оқытуда да ЕБҚ бар оқушыларға адамгершілік, құндылыққа бағдарланған тәсілді педагогтердің түсінуінің маңыздылығына бағытталған.

2. Глосарий

Аксиология - құндылықтар туралы философиялық ілім (грек. аχία-құндылық). Бұл терминді ғылымға 1902 жылы француз философы П. Лапи енгізген. Адам үнемі айналасында болып жатқан оқиғаларды бағалау, міндеттер қою, шешімдерді іздеу, қабылдау және іске асыру жағдайында болады.

Құндылықтар-бұл жеке сана құрылымындағы ерекше білім, олар жеке тұлға мен қоғам қызметінің идеалды бейнелері мен нұсқаулары болып табылады.

Педагогикадағы аксиологиялық тәсіл-бұл танымдық және практикалық тәсілдер арасындағы байланыстырушы құрал, құндылықтар, әлеуметтік және мәдени факторлар мен жеке тұлға арасындағы байланысты орнатады, мұнда жеке тұлға қоғамның ең жоғары құндылығы ретінде қарастырылады.

Кедергісіз орта-қоршаған ортада шектеулі қозғалғыштығы бар адамдардың кедергісіз, қауіпсіз, тәуелсіз қозғалысын қамтамасыз ететін шаралар кешені.

Оқытуды саралау-бұл балаларды топтастыру түріндегі жеке және типологиялық тұлғалық ерекшеліктерді және қалыптасқан топтардағы оқу процесінің әртүрлі құрылымын ескеру.

Инклюзивті білім беру - ерекше білім беру қажеттіліктері мен жекедара мүмкіндіктерін ескере отырып, барлық білім алушылардың білім алуына тең қолжетімділікті қамтамасыз ететін процесс.

Ерекше білім беруге қажеттілігі бар адамдар (ЕБҚ бар балалар) - денсаулығына байланысты білім алуда ұдайы немесе уақытша қиындық көріп жүрген, арнайы, жалпы білім беретін оқу бағдарламалары мен қосымша білімнің білім беру бағдарламаларын қажет ететін адамдар.

Ықшамсабақ-практикадағы ең тиімді кәсіби білімді эмпирикалық талдауға, сондай-ақ осы дағдыларды модельделген жағдайларда жеке қолдануға негізделген мұғалімдерді даярлау әдісі.

Психологиялық-педагогикалық қолдау-әр баланың мүмкіндіктері мен қажеттіліктеріне сәйкес нәтижелі оқыту мен дамыту үшін әлеуметтік психологиялық және педагогикалық жағдайлар жасалатын мамандардың тұтас, жүйелі - ұйымдастырылған әрекетін көрсететін балаға оқу-тәрбие процесіндегі көмектің (немесе қолдаудың) ерекше түрі.

Рефлексия -өзін-өзі тануға, өз іс-әрекетінің нәтижелерін қайта қарастыруға және талдауға бағытталған ойлау процесі. Салыст: кері байланыс-кез-келген әрекетке немесе оқиғаға шолу, жауап, жауап.

Білім берудегі құндылықтар – білім алушының тұлғасын қалыптастыруда жетекші фактор болып табылатын жалпыадамзаттық құндылықтарға негізделген оқыту мақсаттарының жүйесін қалыптастырудағы бағдарлар.

3. Бағдарламалар тақырыптары

Модуль 1. Психологиялық-педагогикалық және инклюзивті білім беруді дамытудың нормативтік аспектілері	1.1. Инклюзивті білім беруді іске асыратын білім беру ұйымдарының педагогтарының қызметін реттейтін нормативтік құқықтық актілер. Білім алушыларды тәрбиелеуге құндылықты-бағдарлы тәсілді іске асыру бағдарламасы. 1.2. ИББ жағдайында жұмыс істейтін педагогтерге қойылатын жаңартылған біліктілік талаптары.
Модуль 2. Оқытудың мазмұны мен әдістерін жетілдіру	2.1.Білім беру мазмұнын жаңарту жағдайында тиімді оқу жоспары мен оқу жоспарына қысқаша шолу. 2.2. Инклюзивті білім беруді және ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларды түсінудегі аксиологиялық тәсіл. Авторитарлықтан гуманистік білім беру парадигмасына көшу. 2.3. Психофизикалық даму ерекшеліктері бар балалардың жалпы сипаттамасы. 2.4. Құндылыққа бағытталған тәсілдің негізгі түсініктері. Педагогикалық міндеттерді шешудегі құндылыққа бағытталған тәсіл. Оқу-танымдық іс-әрекет процесінде тұлғаның құндылық бағдарларын анықтау. Құндылыққа бағытталған оқытудың негізгі түсініктері. 2.5.Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалардың оқу жетістіктерін бағалау критерийлері жүйесі. 2.6.Педагогикалық технологиялар заманауи сабақты жобалау негізі ретінде. Мүмкіндігі шектеулі балалардың және инклюзия контекстіндегі ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларға арналған оқыту технологиялары. 2.7. Онлайн және офлайн сыныптағы инклюзивті мәдениет. Білім беру ұйымдарында инклюзивті мәдениетті қалыптастыру. 2.8. Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларды білім беру кеңістігіне қосудың шарты ретінде кедергісіз орта құру. 2.9. Аксиологиялық тәсіл негізінде инклюзивті білім берудегі мұғалімнің рөлі.ЕБҚ бар баланы қосқан кезде білім беру мекемесінің мамандарының (дефектолог-мұғалім, логопед - мұғалім, педагог-психолог) қызметінің ерекшелігі 2.10. Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларды оқыту мен тәрбиелеуді ұйымдастыруда құндылыққа бағдарланған тәсілдің әдістерін қолдану. 2.11. Әлеуметтік және педагогикалық толеранттылық. Түсінігі, компоненттері. Басқаларға құндылық қатынасын

	қалыптастырудың маңыздылығы. Төзімділікті дамытуға ықпал ететін оқу материалдарын әзірлеу. 2.12. ЕББҚ бар балаларды үйде оқытудың ұйымдастырушылық-педагогикалық негіздері 2.13. Инклюзивті практикада ерекше білім берілуіне қажеттілігі бар білім алушы үшін жеке білім беру бағдарламасын әзірлеу және іске асыру. 2.14. Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларға психологиялық-педагогикалық қолдауды ұйымдастыру. ЕБҚ бар балаларға психологиялық-педагогикалық қолдау технологиясы. 2.15. Инклюзивті білім берудегі отбасымен жұмыс істеу ерекшеліктері. Мектеп сыныбының ата-аналарымен өзара әрекеттесу. 2.16. Аксиологиялық тәсіл негізінде мұғалімнің кәсіби құзыреттілік деңгейін анықтау
Модуль 3. Педагогтардың ІТ- құзыреттілігін дамыту	3.1 Қашықтықтан оқыту технологиясы инклюзивті білім беруді жүзеге асыру құралы ретінде. 3.2 Оқытудың аралас форматындағы шығармашылық білім беру технологиялары.
Модуль 4. Вариативті	4.1. Педагогикалық қызметтің аксиологиялық сипаттамасы. Тұлғаның құндылық бағдары, олардың дамуы. Педагогикалық аксиология мен гуманистік педагогиканың өзара байланысы. "Педагогикалық құндылықтар және инклюзивті білім беру" топтық жобасын әзірлеу және қорғау. 4.2. Құндылық инклюзивті білім берудегі аксиологиялық тәсілдің пәні ретінде. Негізгі ұғымдар: құндылық қатынасы, құндылық параметрі, құндылық бағдары. "Оқушылардың қабілеттерін, әлеуетті мүмкіндіктерін анықтау және әрқайсысының жеке оқу жетістіктерін көрсету үшін ЕББҚ бар оқушылардың жеке ерекшеліктеріне сәйкес келетін оқыту әдістері мен құралдары" тақырыбы бойынша мұғалімнің портфолиосын құру 4.3. Ынтымақтастық және өзара оқыту педагогикасының құндылық негіздері. ЕББҚ бар әр оқушыға өзінің білімі мен дағдыларын көрсетуге және жалпы мәселені шешуге өз үлесін қосуға мүмкіндік беретін топтық оқыту әдістемесі. Қалыпты және қиын оқитын балалардың тұратын аралас топта жұмыс істеу әдістері. 4.4. Қоршаған шындыққа құндылық қатынасы әлеуметтік маңызы бар құндылықтарға бағдарлаудың негізі болып табылады. Танымдық, эмоционалды және мінез-құлық сияқты тұлғаның құндылық бағдарларын дамытуға арналған оқу жобаларын әзірлеу. 4.5. Шағын-сабақ, жоба, «Инклюзивті білім беру педагогі» портфолиосын қорғау.

4. Бағдарламаның мақсаты мен міндеттері, күтілетін нәтижелер

1) Бағдарламаның мақсаты - оқыту процесінде ерекше білім берудегі қажеттілігі бар оқушылардың өздеріне және басқаларға жағымды қатынасын дамыту, олардың өзін-өзі бағалауы, сәтті болашаққа деген сенімі, үнемі өзін-өзі жетілдіруге дайындығы бойынша инклюзивті білім беруді іске асыратын

педагогтардың шеберлігін жетілдіру және пән бойынша оқытудың тиімді әдістері мен технологиясын меңгеру болып табылады.

Инклюзивті білім берудің негізгі міндеті-педагогтарды адамгершілік, мейірімділік пен түсіністік қарым-қатынасын, өзін-өзі ұйымдастыру және өзіне-өзі көмек көрсету тетіктерін дамытуға көмек көрсетуге үйрету. Бұған дамуында ауытқулары бар оқушының өз мүмкіндіктеріне деген сенім сезімін қалыптастыру, өзінің оң және теріс эмоцияларын қабылдау, өз тәжірибесінің маңыздылығын түсіну арқылы қол жеткізуге болады.

2) Бағдарлама міндеттері:

1) ҚР нормативтік-құқықтық актілерін және инклюзивтік білім берудің тиімді модельдерін дамыту мен енгізудің халықаралық тәжірибесін білу.

2) Инклюзивті білім беру жағдайында балалардың жас және тұлғалық дамуының психологиялық заңдылықтары мен ерекшеліктерін білу.

3) Бұзылған және қалыпты дамуы бар балаларды бірлесіп оқыту үшін оқу процесін жобалау мен ұйымдастырудың құндылық тәсілінің негіздерін білу.

4) Инклюзивті білім беру жағдайында түзету-дамыту ортасын құруды білу.

5) Сыныпта адамгершілік, жанашырлық, құрмет, қабылдау мәдениеті, адамдардың әртүрлілігі мен алуан түрлілігі, өзара қолдау атмосферасын құра білу.

6) Басқа мамандармен өзара іс-қимыл жасай білу және командада жұмыс істеу, ерекше қажеттіліктері бар балаларды қолдау шараларын талқылау.

7) Оқушылардың оң мінез-құлқын қолдау және жалпы білім беретін мектептерде ерекше қажеттіліктері бар оқушылардың әлеуметтік интеграциясына ықпал ету әдістерін меңгеру.

8) Инклюзивті аралас білім беруді жүзеге асыру үшін онлайн педагогика құралдарын меңгеру.

9. Жеке тәртіпте және сыныпта бірлесіп оқыту кезінде ЕББҚ бар балаларды психологиялық-педагогикалық қолдау технологиясын меңгеру.

3) Курс соңында тыңдаушылар:

1) ҚР нормативтік-құқықтық актілерін және инклюзивтік білім берудің тиімді модельдерін дамыту мен енгізудің халықаралық тәжірибесін біледі.

2) Инклюзивті білім беру жағдайында балалардың жас және тұлғалық дамуының психологиялық заңдылықтары мен ерекшеліктерін біледі.

3) Бұзылған және қалыпты дамуы бар балаларды бірлесіп оқыту үшін оқу процесін жобалау мен ұйымдастырудың құндылық тәсілінің негіздерін біледі.

4) Инклюзивті білім беру жағдайында түзету-дамыту ортасын құрады.

5) Сыныпта адамгершілік, жанашырлық, құрмет, қабылдау мәдениеті, адамдардың әртүрлілігі мен алуан түрлілігі, өзара қолдау атмосферасын құрады.

6) Басқа мамандармен өзара іс-қимыл жасай білу және командада жұмыс істеу, ерекше қажеттіліктері бар балаларды қолдау шараларын талқылайды.

7) Оқушылардың оң мінез-құлқын қолдау және жалпы білім беретін мектептерде ерекше қажеттіліктері бар оқушылардың әлеуметтік интеграциясына ықпал ету әдістерін меңгереді.

8) Инклюзивті аралас білім беруді жүзеге асыру үшін онлайн педагогика құралдарын меңгереді.

9) Жеке тәртіпте және сыныпта бірлесіп оқыту кезінде ЕББҚ бар балаларды психологиялық-педагогикалық қолдау технологиясын меңгереді.

5. Бағдарламаның құрылымы мен мазмұны

6. Бағдарлама 4 модульден тұрады:

1. Психологиялық-педагогикалық және инклюзивті білім беруді дамытудың нормативтік аспектілері
2. Оқытудың мазмұны мен әдістерін жетілдіру
3. Педагогтердің IT-құзыреттілігін дамыту.
4. Вариативті модуль

Модуль 1. Психологиялық-педагогикалық және инклюзивті білім беруді дамытудың нормативтік аспектілері. Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілеріндегі қолданыстағы өзгерістерді немесе жаңа талаптардың пайда болуын көрсетеді. Модуль аксиология негізінде оқыту үрдісінің психология мен педагогиканың заманауи әдістерін қолдану бойынша педагогтардың практикалық дағдыларын дамытуға бағытталған.

Мақсаты: Инклюзивті білім беруді жүзеге асыра отырып, орта білім беру жүйесіндегі мемлекеттік саясаттың негізгі бағыттары мен қағидаттары бойынша мұғалімдердің білімін жетілдіру.

Міндеттері:

- 1) ҚР нормативтік-құқықтық актілерін және инклюзивтік білім берудің тиімді модельдерін дамыту мен енгізудің халықаралық тәжірибесін білу
- 2) Инклюзивті білім беру жағдайында балалардың жас және тұлғалық дамуының психологиялық заңдылықтары мен ерекшеліктерін білу
- 3) Бұзылған және қалыпты дамуы бар балаларды бірлесіп оқыту үшін оқу процесін жобалау мен ұйымдастырудың құндылықтық тәсілінің негіздерін білу

Модуль 2. Оқытудың мазмұны мен әдістерін жетілдіру. Онда курстың тақырыбы, зерттелген материалдың теориялық және әдіснамалық негіздері, практикалық маңыздылығы мен жаңалығы ашылады. Модульде Бағдарлама тақырыбы бойынша ең жақсы шетелдік және отандық педагогикалық тәжірибеге салыстырмалы талдау жасалған. Педагог-психологтың, логопедтің, дефектологтың, әлеуметтік педагогтың баланың ерекше тәрбиелік қажеттіліктерін анықтау бойынша қызметі. Пәндік бағдарламаларға оқытушыларды оқыту әдісі кіреді:

- Аксиологиялық тәсіл негізінде сабақты жобалау;
- оқытудың құндылыққа бағдарланған тәсілдерін қолдану;
- критерийлер жүйесі бойынша оқу жетістіктерін бағалау.

Мақсаты: аксиологиялық тәсіл негізінде инклюзивті білім беруді жүзеге асыратын және оқу бағдарламасының жаңалықтарын және пән мазмұнын игеру бойынша мұғалімдердің кәсіби құзыреттілігін дамыту.

Міндеттері:

- 1) Инклюзивті білім беру жағдайында түзету-дамыту ортасын құра білу
- 2) Сыныпта адамгершілік, жанашырлық, құрмет, қабылдау мәдениеті, адамдардың әртүрлілігі мен алуан түрлілігі, өзара қолдау атмосферасын құра білу.

3) Басқа мамандармен өзара іс-қимыл жасай білу және командада жұмыс істеу, ерекше қажеттіліктері бар балаларды қолдау шараларын талқылау.

4) Жалпы білім беретін мектептерде оқушылардың оң мінез-құлқын қолдау және ерекше қажеттіліктері бар оқушылардың әлеуметтік интеграциясына ықпал ету әдістерін меңгеру

Модуль 3. Педагогтердің ІТ – күзiреттiлiгiн дамыту. Модуль оқу үрдісінде ІТ технологияларын қолдану бойынша практикалық дағдыларды дамытуға бағытталған (Интернет қашықтан оқыту платформалары, бағдарламалар, қосымшалар, сандық білім беру ресурстары және т.б.).

Модульдің мақсаттары мен міндеттері

ЕББҚ бар балаларды психологиялық-педагогикалық қолдау және заманауи ІТ технологиялары бойынша практикалық дағдыларын дамыту.

Міндеттері:

1. Инклюзивті аралас білім беруді жүзеге асыру үшін онлайн педагогика құралдарын меңгеру

2. Жеке тәртіпте және сыныпта бірлесіп оқыту кезінде ЕББҚ бар балаларды психологиялық-педагогикалық қолдау технологиясын меңгеру.

Модуль 4. Вариативтік. Модуль аксиологиялық тәсіл негізінде тыңдаушылардың өзекті қажеттіліктері саласындағы сұрақтарды қамтиды.

Мақсаты: аксиологиялық тәсіл негізінде тыңдаушылардың рефлексивті дағдыларын қалыптастыру. Таңдау бойынша шағын сабақты, жобаны, портфолио қорғау.

Микро-оқыту - бұл мұғалімдердің тәжірибелерін жаңарту үшін қолдау әдісі. Сабақтарды немесе сабақтың бір бөлігін өткізу үшін көшбасшылар шағын топтарда, әдетте бес-алты адамнан тұрады. Топтың әр жетекшісі өз кезегінде мұғалімнің ролін алады және «сабақ» өткізеді. Басқа жетекшілер оқушылар ретінде әрекет етеді. Бақылаушылар бейнефильм бойынша іс-әрекеттерді жазып, өзін-өзі бағалауды жүргізе алады немесе шағын топқа бақылаушыны немесе бақылаушыларды тағайындай алады, олар микро-сабақтан кейін дереу кері байланыс береді.

6. Оқу процесін ұйымдастыру

Курстар келесі режимде ұйымдастырылады:

1) Бағдарламаның оқу-тақырыптық жоспары (бұдан әрі-ОТЖ) бойынша курс күндізгі (қашықтан) оқыту режимінде ұйымдастырылады;

2) Оқу курсының ұзақтығы 80 академиялық сағатты құрайды.

Білім беру процесі біліктілікті арттырудың әрекеттік сипатын қамтамасыз ететін оқыту нысандары мен әдістерін қамтиды: дәріс-вебинар, таңдау бойынша дәрістер, практикалық жұмыс, дөңгелек үстел, өзіндік жұмыс.

Тыңдаушылардың кәсіби күзiреттiлiктерiнiң қалыптасу деңгейiн анықтау үшін білім беру процесін ұйымдастыру кезінде кіріс және шығыс сауалнамасы қарастырылған, тыңдаушылардың білімін бақылау және бағалау мақсатында тестілеу және жоба, портфолио таңдау бойынша қорғау өткізіледі.

7. Бағдарламаның оқу-әдістемелік қамтамасыз етілуі

Курстың оқу-тақырыптық жоспары

№	Сабақтың тақырыбы	Дәріс	Таңдау бойынша дәріс	Тәжірибелік жұмыс	Тренинг	Шебер сынып	КТС	Семинар	Шағын сабақ таныстырылымы/Жоба қорғау	Қорытынды тестілеу	Барлығы	
1	Модуль 1. 1. Психологиялық-педагогикалық және инклюзивті білім беруді дамытудың нормативтік аспектілері	2		2							4	
1.1	Инклюзивті білім беруді іске асыратын білім беру ұйымдарының педагогтарының қызметін реттейтін нормативтік құқықтық актілер. Білім алушыларды тәрбиелеуге құндылықты-бағдарлы тәсілді іске асыру бағдарламасы.	2									2	
1.2	ИББ жағдайында жұмыс істейтін педагогтерге қойылатын жаңартылған біліктілік талаптары.			2							2	
2	Модуль 2. Оқытудың мазмұны мен әдістерін жетілдіру	6		24	16	2	8	2		4	2	64
2.1	Білім беру мазмұнын жаңарту жағдайында тиімді оқу жоспары мен оқу жоспарына қысқаша шолу.	2									4	
2.2	Инклюзивті білім беруді және ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларды түсінудегі аксиологиялық тәсіл. Авторитарлықтан гуманистік білім беру парадигмасына көшу.				2						2	
2.3	Психофизикалық даму ерекшеліктері бар балалардың жалпы сипаттамасы.			2							2	
2.4	Құндылыққа бағытталған тәсілдің негізгі түсініктері. Педагогикалық міндеттерді шешудегі құндылыққа бағытталған тәсіл. Оқу-танымдық іс-әрекет процесінде тұлғаның құндылық бағдарларын анықтау. Құндылыққа бағытталған оқытудың негізгі түсініктері.			2	2						4	
2.5	Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалардың оқу жетістіктерін бағалау критерийлері жүйесі.			2	2						4	
2.6	Педагогикалық технологиялар заманауи сабақты жобалау негізі ретінде. Мүмкіндігі шектеулі балалардың және инклюзия контекстіндегі ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларға арналған оқыту технологиялары.			2	2						4	
2.7	Онлайн және офлайн сыныптағы инклюзивті мәдениет. Білім беру ұйымдарында инклюзивті мәдениетті қалыптастыру.			4	2						6	
2.8	Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларды білім беру кеңістігіне қосудың шарты ретінде кедергісіз орта құру.			2	2						4	

	мәселені шешуге өз үлесін қосуға мүмкіндік беретін топтық оқыту әдістемесі. Қалыпты және қиын оқитын балалардың тұратын аралас топта жұмыс істеу әдістері.										
4.4	Қоршаған шындыққа құндылық қатынасы әлеуметтік маңызы бар құндылықтарға бағдарлаудың негізі болып табылады. Танымдық, эмоционалды және мінез-құлық сияқты тұлғаның құндылық бағдарларын дамытуға арналған оқу жобаларын әзірлеу.										
4.5	Шағын-сабақ, жоба, «Инклюзивті білім беру педагогі»портфолиосын қорғау.										
Барлығы:		8	4	34	16	2	8	2	4	2	80

Ескерту: Курстың бір академиялық сағаты 45 минутты құрайды (педагогтердің біліктілігін арттыру курстарын ұйымдастыру және өткізу, сондай-ақ педагог қызметін курстан кейінгі сүйемелдеу қағидаларына сәйкес/ Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2023 жылғы 7 тамыздағы №249 бұйрығы).

8. Оқу нәтижелерін бағалау

Тыңдаушылардың кәсіби құзыреттіліктерінің қалыптасу деңгейін анықтау үшін оқытушы Бағдарлама мазмұнын меңгеруді бағалаудың критерийлері мен параметрлерін әзірлеп, курстың ОӘК–не енгізеді және тыңдаушылардың білімін бақылау мен бағалау нысаны оқытушының таңдауы бойынша өзгертуге болады.

1) **Тестілеу.** Тестілеу 1-4 модульдердің теориялық материалдарын игеру нәтижелері бойынша жүргізіледі:

№	Модульдердің тақырыптары	Сағат саны	Сұрақтар /балл саны
1.	Психологиялық-педагогикалық және инклюзивті білім беруді дамытудың нормативтік аспектілері	4	2
2	Оқытудың мазмұны мен әдістерін жетілдіру	64	24
3	Педагогтердің IT-құзыреттілігін дамыту.	8	4
4	ВАРИАТИВТІК МОДУЛЬ	4	-
	БАРЛЫҒЫ:	80	30

2) **Портфолио таныстырылымы.** Мақсаты-біліктілікті арттырудың осы бағдарламасының модульдерін игеру қорытындысы бойынша әдіскердің өз қызметінің траекториясын жоспарлау мен бағалаудың инновациялық тәсілдерін түсіну мен қолдануды бағалау.

Портфолио таныстырылымына қойылатын талаптар:

- Автордың өзін-өзі таныстыруы
- Лауазымдық міндеттер шеңберіндегі өз қызметін SWOT – талдау
- Жұмыстағы қиындықтарды саралау (gap)

- Мақсат қою арқылы өзін-өзі дамыту траекториясын анықтау (SMART)

- Педгогтің өзін-өзі дамыту қадамдарын әзірлеу

Портфолио таныстырылымын бағалау критерийлері:

Портфолио таныстырылымын бағалау бойынша қорытынды ең жоғары балл саны – 15 балл.

Таныстырылым келесі шәкілдер арқылы бағаланады: 0 – дәлелдемелер ұсынылмады, 1 – дәлелдемелер әлсіз, 2 – дәлелдемелер күшті, 3 – дәлелдемелер өте күшті (*әрбір критерий бойынша максимальды балл - 3*).

Таныстырылымның ұзақтығы: 5-7 минут

№ п\п	Бағалау критерийлері	Баллдар				Қорытынды
		0	1	2	3	
1	Өзін-өзі таныстыру деректері дұрыс көрсетілген					
2	SWOT талдауында өз қызметінің ерекшелігі қарастырылады, лауазымдық міндеттердің, аксиологиялық тәсілдегі құндылықтар туралы түсінік байқалады					
3	Жұмыстағы қиындықтарды саралау инклюзивті білім беру педагогтің қызметі мен өзін-өзі дамытуымен тікелей байланысты кемінде 5 гар болып табылады					
4	Өзін-өзі дамыту траекториясы инклюзивті білім беру педагогтің қызметімен және өзін-өзі дамытуымен байланысты SMART мақсат қою арқылы бекітіледі.					
5	Инклюзивті білім беру педагогтің қызметі өзін-өзі дамытудың кемінде 3 қадамы әзірленді					
Қорытынды балл (max – 15 балл)						

Қорытынды баға тестілеу және портфолио таныстырылымынан құралады (ең жоғары балл саны –30).

Балдарды бағаға ауыстыру шкаласы

Бағалау	Орындаудың %-дағы аұқымы	Баллдар
Жоғары деңгей	85%-100%	54-60
Жеткілікті деңгей	50-84%	30-50
Шекті деңгей (қанағат.)	49% жуық	29 баллдан кем емес

9. Курстан кейінгі қолдау

1) Курстан кейінгі қолдау жүйесінде бірінші кезеңде білім беру ұйымдарының жетекшілерін сүйемелдеу шаралары куратор (оқытушы) арқылы кеңес беру курстары, онлайн-іс-шаралар, әдістемелік алаңдар әртүрлі байланыс құралдарын (электрондық пошта, мессенджерлер, әлеуметтік желілер (Facebook, WhatsApp және т.б.), сервистер (Google-Duo, Hangouts және т. б.) Интернет-платформаларын қолдану арқылы жүзеге асырылады.

2) Қолдаудың екінші кезеңінде курс жетекшісі (оқытушысы) инклюзивті білім беруді іске асыру жағдайында мұғалімдердің кәсіби құзіреттілігін зерттейді. Біз ұйым олардың тәжірибесін электронды пошта, жедел хабар алмасу, әлеуметтік желілер арқылы зерттейміз. Қажет болған жағдайда курс

кураторы (оқытушысы) оларға қажетті әдістемелік және сандық ресурстармен қамтамасыз етеді.

3) Курстың кураторынан (оқытушысынан) курстан кейінгі қолдаудың үшінші кезеңінде білім беру ұйымы басшыларының кәсіби өсуі зерттеледі:

- инклюзивті білім беруді іске асыру жағдайында ҚМЖ құру;
- семинарларда, вебинарларда, дөңгелек үстелдерде сөйлеу (мектеп, қалалық, аудандық, облыстық, республикалық деңгейлерде);
- кәсіби байқауларға (мектеп, қалалық, аудандық, облыстық, республикалық деңгейлерде) қатысу;
- аймақтық және республикалық басылымдарда, бұқаралық ақпарат құралдарында директорлардың мақалаларын (мүмкін авторлармен бірлесе) жариялау;
- ЕБҚ бар балаларды олимпиадаларға, жарыстарға дайындау
- нұсқаулықтарды жариялау;

Курстан кейінгі қолдау аясында білім беру ұйымдарының

Ресурстық қамтамасыз ету:

- www.edu.gov.kz Министерство Образования и науки РК.
- www.special-edu.kz Национальный научно – практический центр коррекционной педагогики (ННПЦ КП).
- www.bala-kkk.kz Комитет по охране прав детей МОН РК.
- <http://rav.mzsr.gov.kz> сайт Министерства труда и социальной защиты населения Республики Казахстан.
- <http://www.ombudsman.kz> Сайт Уполномоченного по правам человека в Республике Казахстан.
- <http://www.inclusive-edu.ru> Институт проблем интегративного (инклюзивного) образования.
- www.perspektiva-inva.ru Региональная общественная организация инвалидов «Перспектива».
- <http://www.autism-inclusion.com>.
- <http://www.satp.kz/>
- <http://cmk.nis.edu.kz/>
- <http://cpm.kz/ru/portal/programs/>
- <http://nao.kz/files/blogs/1443499216316.pdf>
- <http://nao.kz/files/blogs/1443499169338.pdf>
- <http://nao.kz/files/blogs/1443499049261.pdf>
- <http://nao.kz/files/blogs/1443498937279.pdf>
- <http://e-koncept.ru/2017/771190.htm>.
- (BilimLand(Билим Лэнд, Mentimeter, Powtoon, Comcanva, Kahoot, Appslerning

10. Негізгі және қосымша әдебиеттер тізімі

1. Қазақстан Республикасы «Білім туралы» Заңы.
<http://adilet.zan.kz/kaz/docs/Z070000319>

2. «Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта және жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарын бекіту туралы» (бұдан әрі – МЖМБС) (Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2022 жылғы 3 тамыздағы № 348 бұйрығы);

3. Қазақстан Республикасында білім беруді дамытудың 2022 – 2026 жылдарға арналған тұжырымдамасын бекіту туралы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2022 жылғы 24 қарашадағы № 941 қаулысы. Эл.ресурс: <https://adilet.zan.kz/kaz/docs/P2200000941>

4. 2022-2023 оқу жылында Қазақстан Республикасының орта білім беру ұйымдарында оқу-тәрбие процесін ұйымдастырудың ерекшеліктері туралы». Әдістемелік нұсқау хат. – Нұр-Сұлтан: Ы.Алтынсарин атындағы ҰБА, 2022. – 320 б.

5. (Кемтар балаларды әлеуметтік және медициналық-педагогикалық түзеу арқылы қолдау туралы 2002 жылғы 11 шілдедегі № 343-ІІ Қазақстан Республикасының Заңы *(2019.27.12. берілген өзгерістер мен толықтыруларымен)*)).

6. Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне инклюзивті білім беру мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы Қазақстан Республикасының Заңы 2021 жылғы 26 маусымдағы № 56-VII ҚРЗ

7. Ерекше білім беру қажеттіліктерін бағалау қағидаларын бекіту туралы Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2022 жылғы 12 қаңтардағы № 4 бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2022 жылғы 24 қаңтарда № 26618 болып тіркелді

8. Қазақстан Республикасында мүгедектерді әлеуметтік қорғау туралы Қазақстан Республикасының 2005 жылғы 13 сәуірдегі N 39 Заңы

9. «Мүгедектердің құқықтары туралы конвенция» ҚР Заңы 20.02.2015 ж. № 288-V ЗРК; <http://online.zakon.kz/>

10. Қазақстан Республикасындағы баланың құқықтары туралы Қазақстан Республикасының 2002 жылғы 8 тамыздағы N 345 Заңы <http://online.zakon.kz/>

11. Об утверждении стандарта оказания специальных социальных услуг в области образования от 26 марта 2014 года № 262;

12. Конвенция о правах инвалидов (принята резолюцией 61/106 Генеральной Ассамблеи от 13 декабря 2006 года) <http://www.un.org/>

13. Қазақстан Республикасының «Ақпараттандыру туралы» Заңы 2015 жылғы 24 қарашадағы № 418-V ҚРЗ. - <http://adilet.zan.kz/kaz/docs/Z1500000418>

14. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытуды, бастауыш, негізгі орта және жалпы орта білімнің жалпы білім беретін оқу бағдарламаларын, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі, қосымша білімнің білім беру бағдарламаларын және арнайы оқу бағдарламаларын іске асыратын білім беру ұйымдарында жұмыс істейтін педагогтерді және білім және ғылым саласындағы басқа да азаматтық қызметшілерді аттестаттаудан өткізу қағидалары мен шарттарын бекіту туралы. Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2016 жылғы 27 қаңтардағы № 83 бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2016 жылы 29 ақпанда № 13317 болып тіркелді.

15. Инклюзивті білім беру жағдайында қызмет ететін мұғалімдердің кәсіби құзиреттіліктеріне қойылатын талаптарды дайындау бойынша әдістемелік ұсынымдар.–Астана: Ы. Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясы, 2015. – 32 б.

16. Инклюзивті білім беру үдерісінде қатысушылардың психологиялық-педагогикалық құзиреттілігін арттыру бойынша әдістемелік ұсынымдар. Әдістемелік ұсынымдар. – Нұр-Сұлтан: Ы. Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясы, 2019. – 200 б.

17. Жалпы білім беру мектептің оқыту үдерісінде ерекше білім берілуіне қажеттілігі бар білім алушыларды қолдау бойынша әдістемелік ұсынымдар әзірлеу. Әдістемелік ұсынымдар – Нұр-Сұлтан: Ы. Алтынсарин атындағы ҰБА, 2019. – 258 б.

18. Инклюзивті білім беру жағдайында ерекше қажеттіліктері бар оқушылардың оқу жетістіктерін критериалды бағалау жүйесі. Әдістемелік құрал. – Астана: Ы. Алтынсарин атындағы ҰБА, 2016. – 102 б.

19. Ерекше білім берілуіне қажеттілігі бар балалар үшін жаңартылған оқу бағдарламаларын жүзеге асыру бойынша әдістемелік ұсынымдар. Әдістемелік ұсынымдар – Нұр-Сұлтан: Ы. Алтынсарин атындағы ҰБА, 2019. – 248 б.

20. Ерекше білім берілуіне қажеттілігі бар балалардың оқыту үдерісіне тиімді әдістер мен технологияларды енгізу бойынша әдістемелік ұсынымдарды әзірлеу. Әдістемелік ұсынымдар – Астана: Ы. Алтынсарин атындағы ҰБА, 2019. – 216 б.

21. «Білім беру ұйымдарында инклюзивтік мәдениетті қалыптастыру бойынша әдістемелік ұсынымдар». Әдістемелік ұсынымдар. – Нұр-Сұлтан: Ы. Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясы, 2019. – 320 б.

22. Создание специальных условий для детей с нарушениями опорно-двигательного аппарата в общеобразовательных учреждениях: Методический сборник/ Отв. ред. С.В. Алехина // Под.ред. Е.В.Самсоновой. — М.: МГППУ, 2012. — 64с.

23. Создание специальных условий для детей с нарушениями слуха в общеобразовательных учреждениях: Методический сборник/ Отв. ред. С.В. Алехина// Под.ред. Е.В.Самсоновой. — М.: МГППУ, 2012. — 56

24. Включение детей с ограниченными возможностями в общее образование. Ресурсные материалы. / Составит. Елисеева И.Г.-Астана, 2013.

25. Педагогика и психология инклюзивного образования: учебное пособие / Д.З. Ахметова, З.Г. Нигматов, Т.А.Челнокова, Г.В.Юсупова и др. – Казань: Издво «Познание» Института экономики, управления и права, 2013.

26. Алмагамбетова А. Н.Особенности психического развития детей первого года жизни с перинатальным поражением центральной нервной системы – автореф...к.пс.н. - Алматы, 2001.

27. Бахишева С.М. Қазіргі мектепті басқарудың педагогикалық менеджменті Орал. 2008. -152 с. 64

28. Баймуратова А. Т. Алматы, Казахстан Хотят ли дети с ограниченными возможностями здоровья учиться в средних образовательных школах? // Инклюзивное образование: практика, исследования, методология: Сб. материалов II Международной научно-практической конференции/ Отв. ред. Алехина С. В. М.: МГППУ, 2013

29. Брицкая Е. О. Профессиональные затруднения педагогов, возникающие в процессе дистанционного обучения детей с особыми потребностями. <http://emissia.org/offline/2014/2190.htm>

30. Бабич Е.Г., Тактаров В.Г. Социальнопсихологическая работа по формированию толерантного отношения общества к семьям, воспитывающим детей с ограниченными возможностями здоровья: от преодоления изолированности к решению / Е.Г. Бабич Е.Г., В.Г. Тактаров. – Учебно-методическое пособие. – М. – Берлин: Директ-Медиа, 2015. – 72 с.

31. Барышков В.П. Аксиология: Учебное пособие. – Саратов: Издательский центр «Наука», 2009. – 65 с.

32. Дьюи Дж. Демократия и природа человека// Культурология, XX век: антология: Аксиология, или филос. исслед. природы ценностей. М.: ИНИОН, 1996. С. 106–123

33. Дистанционное образование: педагогу о школьниках с ограниченными возможностями здоровья / Под ред. И.Ю. Левченко, И. В. Евтушенко, И. А. Никольской. — М.: Национальный книжный центр, 2013. — 336 с.

34. Ералиева Х. С. Внедрение инклюзивного образования в Казахстане [Текст] // Инновационные педагогические технологии: материалы IV Междунар. науч. конф. (г. Казань, май 2016 г.). — Казань: Бук, 2016. — С. 26-28.

35. Кудряшова И. Ю. Технология «портфолио» как эффективная форма повышения качества социогуманитарного знания в инклюзивном образовании // Материалы научно-практической конференции «Инклюзивное образование: методология, практика, технология» (20-22 июня 2011, Москва), редкол. Алехина С. В. и др. – М., МГППУ, 2011.

36. Митчел Д. Эффективные педагогические технологии специального и инклюзивного образования. Главы из книги, пер. с англ. Аникеева И. С., Борисовой Н. В. – М., РООИ «Перспектива», 2011.

37. Хафизуллина И.Н. Формирование инклюзивной компетентности будущих учителей в процессе профессиональной подготовки: дис. ... канд. пед. наук. – Москва, 2005. – 22 с

38. Ценности и символы национального самосознания в условиях изменяющегося общества. М., 1994.

39. Разработка программы для реализации ценностно-ориентированного подхода к воспитанию обучающихся. Программа. – Нур-Султан: НАО имени И. Алтынсарина, 2021. – 590 с.